

דף תרגול: שכתוב משפטים – דיבור עקיף, צירוף/משפט, פעיל/סביל

מהדורה למורה **עולים חדשים**

מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לתרגל הפיכת דיבור ישיר לדיבור עקיף
- לזהות ולהפוך צירוף למשפט ולהפך
- לתרגל שכתוב ממשפט פעיל למשפט סביל

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א׳ – בחירה מרובה

1. ב – דנה אמרה שהיא עייפה.
2. ב – הוא/היא
3. ב – בגלל הגשם
4. ב – סביל
5. ג – קל
6. ב – אם

חלק ב׳ – נכון או לא נכון

1. לא נכון – זהו צירוף, אין בו פועל
2. לא נכון – בעברית הזמן נשאר כמו במקור
3. נכון – זה הכלל לציווי בדיבור עקיף
4. נכון – פיעל-פועל הם זוג פעיל-סביל
5. נכון – שני הביטויים מסבירים סיבה זהה

חלק ג׳ – השלמת מילה

1. היא
2. ירד
3. ש
4. פורסמו
5. לסדר

חלק ד׳ – התאמה: ישיר לעקיף

- 1 – ב (דנה אמרה שהיא עייפה.)
- 2 – א (יוסי שאל איפה הספר.)
- 3 – ה (רון שאל אם בא.)
- 4 – ג (המורה ביקשה מהם לשבת בשקט.)
- 5 – ד (דני אמר שהוא יבוא למחרת.)

חלק ה׳ – שכתוב משפטים

1. אבא אמר שהוא הולך לעבודה.
2. אחרי שסיימנו את המבחן יצאנו לחופשה.
3. המבחנים נבדקו על ידי המורה.

כרטיס יציאה – מה לחפש

- התלמיד מזהה שדיבור עקיף הוא בלי מירכאות ועם המילה ש
- התלמיד נותן צירוף ומשפט עם קשר תוכן זהה (למשל בגלל/כי)
- התלמיד משכתב נכון כולל בניין סביל מתאים

טיפים להפעלה:

- אפשר להתחיל בקריאת הכרטיסים הצהובים בכיתה לפני התרגול
- כדאי לתרגל בעל פה לפני הכתיבה, במיוחד את החלפת הגופים
- בגרסת החינוך המיוחד להשמיט את הפריטים המסומנים כקשים

דף תרגול: שכתוב משפטים – דיבור עקיף, צירוף/משפט, פעיל/סביל

דף התלמיד/ה עולים חדשים

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בדף הזה נלמד איך לכתוב משפט בדרך אחרת, אבל באותה משמעות. יש שלושה סוגים: דיבור, צירוף ומשפט, פעיל וסביל.

📖 מילון קטן:

דיבור ישיר	המילים המדויקות שמישהו אמר, בתוך מירכאות
דיבור עקיף	מספרים מה מישהו אמר, בלי מירכאות, עם המילה ש
צירוף	קבוצת מילים קצרה בלי פועל, כמו בגלל הגשם
משפט	קבוצת מילים עם פועל, כמו כי ירד גשם
פעיל	הפועל מראה מי עשה את הפעולה
סביל	הפועל מראה למי נעשתה הפעולה
בניין	צורת הפועל בעברית, למשל קל, נפעל, פיעל, פועל
גוף	מי מדבר או עליו מדברים, כמו אני, הוא, היא

1 חלק א׳ – בחירה מרובה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. איזה משפט הוא בלי מירכאות?

א) דנה אמרה: "אני עייפה" ב) דנה אמרה שהיא עייפה. ג) דנה שאלה: "מתי תבוא?"

ד) "אני עייפה", אמרה דנה.

2. במה מחליפים את המילה אני?

א) אתה ב) הוא/היא ג) אנחנו ד) הם

3. איזה ביטוי קצר בלי פועל?

א) כי ירד גשם ב) בגלל הגשם ג) לפני שיצאנו ד) אף על פי שהיה עייף

4. מי עשה את הפעולה כאן - זה ברור או לא?

א) פעיל ב) סביל ג) ציווי ד) שאלה

5. איזה בניין פעיל הופך לנפעל?

א) פיעל ב) הפעיל ג) קל ד) הופעל

6. איזו מילה מוסיפים לשאלה של כן ולא?

א) ש ב) אם ג) כי ד) מתי

2 חלק ב׳ – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	"לפני היציאה" הוא משפט עם פועל.	☐	☐
2	כשהופכים דיבור ישיר לעקיף, זמן הפועל משתנה.	☐	☐
3	ציווי בדיבור עקיף הופך ל"ביקש מ... ל...".	☐	☐
4	בניין פועל הוא הצורה הסבילה של בניין פיעל.	☐	☐
5	"בגלל הגשם" ו"כי ירד גשם" שומרים על אותה משמעות.	☐	☐

3 חלק ג' – השלמת מילה

השלימו את המילה החסרה.

1. "אני עייפה" הופך בדיבור עקיף ל" _____ עייפה".

2. בגלל הגשם ← כי _____ גשם.

3. לפני היציאה ← לפני _____ יצאנו.

4. הוועד פרסם את התוצאות ← התוצאות _____ על ידי הוועד.

5. אמא ביקשה: "תסדר את החדר!" ← אמא ביקשה ממנו _____ את החדר.

4 חלק ד' – התאמה: ישיר לעקיף

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. דנה אמרה: "אני עייפה"	___	**א.** יוסי שאל איפה הספר.
2. יוסי שאל: "איפה הספר?"	___	**ב.** דנה אמרה שהיא עייפה.
3. רון שאל: "האם באת?"	___	**ג.** המורה ביקשה מהם לשבת בשקט.
4. המורה ביקשה: "שבו בשקט!"	___	**ד.** דני אמר שהוא יבוא למחרת.
5. "אני אבוא מחר", אמר דני.	___	**ה.** רון שאל אם בא.

5 חלק ה' – שכתוב משפטים

ענו בקצרה.

1. שכתבו בדיבור עקיף: אבא אמר: "אני הולך לעבודה."

2. הפכו את הצירוף למשפט: אחרי סיום המבחן יצאנו לחופשה.

3. הפכו למשפט סביל: המורה בדקה את המבחנים.

כרטיס יציאה

מה ההבדל בין דיבור ישיר לדיבור עקיף?

תנו דוגמה לצירוף ולמשפט עם אותה משמעות.

הפכו משפט אחד מפעיל לסביל.

איך הרגשתי בשיעור? 😀 🙂 😐 🙁